

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 509/2025-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených JUDr. Radoslavom Sotákom, advokátom, Námestie Slobody 7, Michalovce, proti uzneseniu Okresného súdu Michalovce sp. zn. 27C/71/2021 z 2. júla 2025 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Okresného súdu Michalovce sp. zn. 27C/71/2021 z 2. júla 2025 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a ich právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Okresného súdu Michalovce sp. zn. 27C/71/2021 z 2. júla 2025 **zrušuje a vec vracia** Okresnému súdu Michalovce na ďalšie konanie.
3. Okresný súd Michalovce **je povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania **1 442 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 24. septembra 2025 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením

všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovatelia navrhujú napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Uznesením sp. zn. IV. ÚS 509/2025 z 30. septembra 2025 ústavný súd prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia ako žalobcovia viedli súdne konanie pred okresným súdom pod sp. zn. 27C/71/2021. Okresný súd napadnutým rozhodnutím zamietol návrh sťažovateľov na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania podľa § 122 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktoré odôvodnili práceneschopnosťou ich právneho zástupcu, poukazujúc na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 73/2018 z 21. júna 2018, ktoré práceneschopnosť považuje za ospravedlniteľný dôvod na odpustenie zmeškania lehoty. Zároveň právny zástupca sťažovateľov pripojil k žiadosti „*Odpis potvrdenia o dočasnej pracovnej neschopnosti vystavenej elektronicky*“, z ktorého vyplýva, že bol práceneschopný od 23. mája 2025 s dátumom predpokladaného skončenia 30. mája 2025. Následne (2. júna 2025) právny zástupca zaslal súdu potvrdenie, že bol práceneschopný od 31. mája 2025.

4. Okresný súd v napadnutom uznesení uviedol, že právnemu zástupcovi sťažovateľov „*bol predmetný rozsudok doručený dňa 11.5.2025 a 15-dňová lehota na podanie odvolania žalobcom uplynula dňa 26.5.2025. Návrh na odpustenie zmeškania lehoty spolu s odvolaním boli súdu predložené dňa 28.5.2025. Právny zástupca v tomto podaní uviedol, že žiada o odpustenie zmeškania lehoty na podania odvolania z dôvodu PN právneho zástupcu, ktorý je PN od 23.5.2025. Vyhodnotiac okolnosti konkrétneho prípadu súd tento dôvod uvádzaný právnym zástupcom žalobcov s pripojenými listinnými dôkazmi - Odpismi potvrdenia o dočasnej pracovnej neschopnosti, vyhodnotil ako nedôvodný, nakoľko právny zástupca žalobcov podal návrh na odpustenie zmeškania lehoty spolu s odvolaním dňa 28.5.2025, teda v čase keď bol práceneschopný t.z., že prekážka (v tomto prípade práceneschopnosť) naďalej trvala, pričom lehota na podanie odvolania žalobcom uplynula dňa 26.5.2025. Z tohto Odpisu zároveň vyplýva, že právny zástupca bol schopný práce od 31.5.2025. Nič teda nebránilo preto právnemu zástupcovi žalobcov podať toto odvolanie včas a nezmeškať tak lehotu na podanie odvolania.*“.

5. Podľa názoru sťažovateľov okresný súd ich žiadosť zamietol bez splnenia zákonných podmienok a bez toho, aby sa riadne vysporiadal s argumentáciou sťažovateľov týkajúcou sa ospravedlniteľnosti uvádzaného dôvodu v súlade so súdnou praxou, pokiaľ prekážka na podanie odvolania nastala počas lehoty na podanie odvolania. Vôbec sa nevyrovnal ani so spomínaným rozhodnutím najvyššieho súdu, ani s tým, z akých dôvodov nepovažuje práceneschopnosť právneho zástupcu za ospravedlniteľný dôvod. Okresný súd tým skrátil lehotu na podanie odvolania v neprospech sťažovateľov, pokiaľ uviedol, že ich právny zástupca mal dostatok času na podanie odvolania.

6. Napadnuté rozhodnutie je podľa sťažovateľov arbitrárne, formalistické, samoúčelné a ústavne neudržateľné. Okresný súd sťažovateľom fakticky odoprel právo na prístup k súdu tým, že sa riadne nevyjadril k obsahu ich námietok, čím došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces

II.

Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľov

II.1. Vyjadrenie okresného súdu:

7. Okresný súd k sťažnosti uviedol, že z ústavnej sťažnosti vyplýva, že napadnuté uznesenie má byť predmetom prieskumu po stránke vecnej správnosti ako aj po stránke náležitého odôvodnenia. Uznesenia podľa § 122 CSP sú súčasťou rozhodovacej činnosti zákonného sudcu, preto predseda okresného súdu nie je oprávnený hodnotiť vecnú správnosť predmetného uznesenia. Je na posúdení ústavného súdu, či dôvody uvádzané sťažovateľmi v ústavnej sťažnosti dosahujú takú intenzitu, že sú spôsobilé na konštatovanie porušenia ich označených práv.

II.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

8. Zúčastnená osoba nevyužila možnosť vyjadriť sa k ústavnej sťažnosti.

II.3. Replika sťažovateľov:

9. Sťažovatelia vo svojej replike uviedli, že trvajú na ústavnej sťažnosti v celom rozsahu.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Podstata námietok sťažovateľov v súvislosti s namietaným porušením ich základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie je založená na tvrdení o nezákonnosti, svojvoľnosti a neodôvodnenosti napadnutého uznesenia okresného súdu, ktorým zamietol ich návrh na odpustenie zmeškania lehoty na podanie opravného prostriedku napriek existencii ospravedlniteľného dôvodu spočívajúceho v práceneschopnosti právneho zástupcu sťažovateľov v relevantnom období.

11. Vychádzajúc zo svojej konštantnej judikatúry, ústavný súd sa pri meritórnom posudzovaní ústavnej sťažnosti sústredil na posúdenie, či napadnuté uznesenie nie je postihnuté arbitrárnosťou, resp. svojvoľou a či ho možno z ústavného hľadiska považovať za akceptovateľné.

12. Ústavný súd vzal do úvahy predovšetkým okolnosť, že v napadnutom rozhodnutí sa všeobecný súd vyjadril s konečnou platnosťou k parciálnej procesnej otázke súvisiacej so zmeškaním lehoty na podanie odvolania proti rozsudku okresného súdu, pričom jeho posúdenie je spôsobilé zasiahnuť výrazne a nezvratným spôsobom do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd sťažovateľov. Prípadný negatívny dôsledok vzťahujúci sa výlučne na dané štádium konania, v rámci ktorého bol návrh podaný, by už nebolo možné korigovať v ďalšom procesnom postupe alebo v opravných konaniach (m. m. IV. ÚS 322/09).

13. V súvislosti so sťažovateľmi naformulovanými námietkami arbitrárnosti atakujúcimi odôvodnenie okresného súdu o zamietnutí návrhu na odpustenie zmeškania lehoty ústavný súd

uvádza, že arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiac s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy.

14. Smerodajným zákonným ustanovením upravujúcim podmienky, za ktorých kumulatívneho splnenia súd odpustí zmeškanú zákonnú lehotu, bol § 122 CSP. Zmyslom tohto ustanovenia je ochrana práv strany sporu. Zároveň ide o mimoriadny úkon, pretože odpustením zmeškania lehoty sa narúša právna istota sporových strán, ktorých sa rozhodnutie (v okolnostiach veci rozsudok súdu prvej inštancie) týka. Posúdenie ospravedlniteľnosti dôvodu, pre ktorý strana, zástupca alebo procesný opatrovník zmeškali zákonnú lehotu, je plne v dispozícii všeobecného súdu a dôvod sa vždy posudzuje podľa okolností konkrétneho prípadu. Právna úprava inštruuje, že návrh na odpustenie zmeškania lehoty je potrebné podať zároveň so zmeškaným úkonom v lehote pätnástich dní po odpadnutí prekážky a je v ňom potrebné uviesť okrem dôvodu zmeškania lehoty aj skutočnosti, z ktorých vyplýva, že je podaný v uvedenej pätnásťdňovej lehote. V prípade absencie týchto náležitostí súd návrhu na odpustenie zmeškania lehoty nevyhoví.

15. Ospravedlniteľným dôvodom je objektívna situácia, ktorá môže byť vyvolaná rôznymi nepredvídanými okolnosťami nezávislými od vôle účastníka alebo jeho zástupcu. Súdna prax za ospravedlniteľné dôvody zmeškania lehoty považuje náhle ochorenie účastníka, úraz, závažné rodinné komplikácie, živelnú pohromu, náhlu služobnú cestu do zahraničia a pod. Prekážka môže nastať predovšetkým v osobe účastníka alebo jeho zástupcu. Treba zdôrazniť, že prekážka nemusí trvať počas celej lehoty, ale môže nastať až ku koncu lehoty; rozhodujúce bude, či mohla zabrániť vykonaniu úkonu. Vždy je treba hodnotiť subjektívnu stránku, t. j. či účastník nemohol prekážku predvídať, prípadne ju odstrániť. Rovnako treba starostlivo posúdiť, či prekážka bola takého charakteru, že mohla účastníkovi (zástupcovi) znemožniť v lehote úkon vykonať, teda či existuje príčinná súvislosť medzi ospravedlniteľným dôvodom (v tomto prípade chorobou právneho zástupcu) a zmeškaním lehoty (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 73/2018 z 21. júna 2018). Treba mať vždy na zreteli, že odpustenie lehoty je opatrením výnimočným, lebo narušuje právnu istotu ostatných účastníkov.

16. Z obsahu napadnutého uznesenia vyplýva, že žiadosť o odpustenie zmeškania márne uplynutej lehoty spolu s odvolaním bola podaná ešte počas trvania prekážky práceneschopnosti právneho zástupcu, teda nie až v lehote 15 dní po jej odpadnutí. Táto okolnosť však nie je okresným súdom komentovaná spôsobom, ktorý by umožnil rozpoznať, aký záver z nej vyvodil, a to relevantným odlišením od situácie, v ktorej by k predmetnému podaniu došlo až spoločne s oznámením o ukončení práceneschopnosti 2. júna 2025, teda v zákonnej lehote po odpadnutí dotknutej prekážky (čo by bolo procesne konformné, resp. takému aj v odvolaní prezentovanému judikatúrnemu záveru odôvodnenie napadnutého uznesenia nevzdoruje).

17. Je potrebné uviesť, že podľa obsahu prezentovanej konštatácie okresného súdu bol kritický návrh podaný predčasne. K tomu je však potrebné už vopred uviesť, že nejde o predčasnosť, ktorá by bola sama osebe procesne diskvalifikačná (napríklad ak by bolo odvolanie podané pred vydaním rozhodnutia na báze predpokladu toho, ako bude rozhodnuté). Iná argumentácia pre záver, že nič nebránilo právnomu zástupcovi podať odvolanie včas, teda v pôvodnej lehote (ods. 8 odôvodnenia napadnutého uznesenia), absentuje.

18. Za týchto okolností nemožno napadnuté uznesenie okresného súdu považovať za ústavne udržateľné, keďže jeho neurčité závery sú podkladom pre výsledkové znemožnenie domáhania sa súdnej ochrany sťažovateľmi riadnym opravným prostriedkom, čo koliduje so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho korelátom v kontexte spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Preto bude potrebné v novom konaní po zrušení napadnutého uznesenia náležite odôvodniť výsledkovo negatívny záver o podanej žiadosti, alternatívne jej vyhovieť.

19. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením bolo porušené právo sťažovateľov na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

20. Ústavný súd v súvislosti s návrhom sťažovateľov na zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenie veci okresnému súdu dospel k záveru, že na dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu vyhovel (bod 2 výroku nálezu). Okresný súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

IV.

Trovy konania

21. Ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 1 442 eur s daňou z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“).

22. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 13 ods. 2 vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny sa zníži o 50 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb; zníženie sa uplatní pri zastupovaní druhej a ďalšej osoby. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2025 po znížení o 50 % pri zastupovaní dvoch alebo viacerých sťažovateľov je 185,50 eur a hodnota režijného paušálu je 14,84 eur. Sťažovateľom vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2025 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu). Ústavný súd preto sťažovateľom priznal náhradu v celkovej výške 1 172,36 eur pri zastupovaní dvoch osôb, čo po pripočítaní DPH predstavuje sumu 1 442 eur (bod 3 výroku nálezu).

23. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2025

Ladislav Dudíťš
predseda senátu